

DOI: 10.5281/zenodo.2598187

UDC Classification: 339.9

JEL Classification: F 29, H 52, I 21, I 28

INTERNATIONAL ECONOMIC ACTIVITY OF HIGHER INSTITUTIONS OF UKRAINE: LOGIC AND CONTROL OF FOREIGN STUDENTS' ADMISSION PROCESS

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ: ЛОГІКА ТА КОНТРОЛЬ ПРОЦЕСУ ОРГАНІЗАЦІЇ НАБОРУ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Anna V. Nyameshchuk, PhD in Economics, Associate Professor
Odesa National Polytechnic University, Odesa, Ukraine

ORCID: 0000-0003-3199-8988

Email: a.nyameshchuk@gmail.com

Received 03.12.2018

Становлення світового ринку освітніх послуг, інтернаціоналізація вищої освіти та диференціація її моделей, що є наслідками розгортання процесів глобалізації, висувають нові вимоги до стратегій розвитку національних освітніх систем й закладів вищої освіти зокрема. Ідеологія Європейського простору вищої освіти, побудована на концепціях університетського самоврядування, навчання протягом життя, міжнародної академічної мобільності, міждисциплінарності, поширення знання по всьому континенту привертає увагу наукового дослідження до пріоритетів зовнішньоекономічної діяльності національних закладів вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Філософське осмислення місії університету І. Канта (Kant, 1970) і В. Гумбольдта (Humboldt, 1990) мало продовження у книзі Б. Рідінгса (Readings, 1997) як відстеження трансформації сутності університету як інституції в умовах глобалізації та крос-культурності. Ґрунтовному дослідженню процесів глобалізації, інтернаціоналізації в академічній сфері, характеристик потоків іноземних студентів присвячені праці Ф. Альтбах і Дж. Найт (Altbach, Knight, 2007), Д. Салмі (Salmi, 2011). Сприяння міжнародному академічному переміщенню є вихідним принципом діяльності таких міжнародних інституцій як Рада Європи, Організація об'єднаних націй (ООН) та Конференція ООН з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Організація з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ), що відображено в їх численних офіційних публікаціях. Статистичні дані щодо розподілу потоків міжнародних студентів системно оприлюднюються в публікаціях Організації економічного співробітництва та розвитку.

В Україні значні надбання в розробці проблем вищої освіти, науково-освітнього простору, дослідницьких університетів належать

Нямецук Г.В. Зовнішньоекономічна діяльність закладів вищої освіти України: логіка та контроль процесу організації набору іноземних студентів. Оглядова стаття.

У статті досліджено основні напрями зовнішньоекономічної діяльності закладів вищої освіти України: організацію підготовки до вступу осіб з числа іноземних громадян та провадження освітньої діяльності, пов'язаної з навчанням іноземних студентів. Досліджено логіку та контроль процесу організації набору іноземних студентів. Встановлено, що: сукупність вимог до іноземців, як кандидатів на навчання у національних університетах, націлена на забезпечення кількісних, валових показників залучення іноземних студентів, а концепції селекції кадрів, глобального пошуку талантів в Україні наразі не працюють; ефективність процесу набору іноземних студентів в українські університети забезпечується лише організованою діяльністю урядових і відомчих структур, і не залежить від бренду української освіти.

Ключові слова: вища освіта, зовнішньоекономічна діяльність університету, набір іноземних студентів

Nyameshchuk A.V. International economic activity of higher institutions of Ukraine: logic and control of foreign students' admission process. Review article.

The article investigates the main directions of the international economic activity of the universities in Ukraine: management of the admission preparation for foreign citizens and implementation of educational activity connected with the learning process of foreign students. It investigates the logic and control of foreign students' admission process. It was established that the set of requirements for the foreigners as the candidates for studying at the national universities is aimed at the qualitative and gross data of foreign students' admission to the universities, whereas the conception of personnel selection and global search of gifted persons actually don't work in Ukraine; the efficiency of foreign students' admission process in the universities of Ukraine is provided only by the organized activity of the governmental structures of Ukraine and for the time being does not depend on the brand of the Ukrainian education.

Keywords: higher education, international economic activity of the university, foreign students' admission

Л. Антонюк, В. Бахрушину, Д. Ільницькому, Д. Лук'яненку, А. Поручнику, Н. Стукало, О. Шниркову, А. Філіпенку та фахівцям Українського інституту майбутнього.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Недостатньо дослідженим залишається питання пріоритетів зовнішньоекономічної діяльності закладів вищої освіти України, зокрема з позицій організації процесу набору іноземних студентів.

Метою статті є розглянути основні напрями зовнішньоекономічної діяльності цих закладів та визначити логіку й особливості процесу організації набору іноземців на навчання в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», національні заклади вищої освіти (ЗВО) мають право провадити зовнішньоекономічну діяльність (ЗЕД) і розвивати міжнародне співробітництво з іноземними суб'єктами [2]. Принципова відмінність між вказаними двома видами діяльності – це наявність чітких договорів між ЗВО й іноземними фізичними та юридичними особами про надання послуг на платній основі. Таким чином, організація підготовки до вступу осіб з числа іноземних громадян та провадження освітньої діяльності, пов'язаної з навчанням іноземних студентів, є основні напрями ЗЕД національних ЗВО.

Набір осіб з числа іноземних громадян на навчання у національні ЗВО здійснюється згідно з такими нормативно-правовими документами: Законами України «Про вищу освіту», «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», «Про закордонних українців», «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту», Указом Президента України «Про заходи щодо розвитку економічного співробітництва областей України з суміжними областями Республіки Білорусь і адміністративно-територіальними одиницями Республіки Молдова», постановами Кабінету Міністрів України «Про навчання іноземних громадян в Україні», «Деякі питання набору та навчання іноземців та осіб без громадянства», наказом Міністерства освіти і науки України «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства» [3].

Міністерство освіти і науки України (МОН України) визначає порядок набору іноземців та осіб без громадянства на навчання в Україні й здійснює контроль за його дотриманням [4]. Загальну логіку процесу організації набору іноземців наведено на рис. 1.

Набір іноземних громадян – кандидатів на навчання може відбуватися на підставі:

— міжнародних зобов'язань України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою

України і законодавством (міжнародні договори, загальнодержавні програми, інші міжнародні зобов'язання);

- програм міжнародної академічної мобільності та освітніх програм, що регулюється домовленостями між українськими та іноземними вищими навчальними закладами;
- діяльності українських навчальних закладів і нормативно оформлених партнерів (міжнародних організацій, фірм, фізичних осіб), з якими ЗВО співпрацює на каналі набору іноземців як кандидатів на навчання;
- діяльності уповноваженого МОН державного підприємства – «Українського державного центру міжнародної освіти України» (ДП «УДЦМО України»).

На етапі набору кандидатів на навчання до іноземних громадян висувуються вимоги до рівня їх освіти, а саме: володіння українською, російською або англійською мовою на рівні В1, відповідно до мови викладання на обраній освітній програмі (спеціальності); наявність іноземних документів про повну середню освіту (для навчання на першому курсі ступеня «бакалавр») або про освіту, що відповідає освітньо-кваліфікаційному рівню «бакалавр» (для навчання на першому курсі ступеня «магістр»). Відбіркові комісії ЗВО вивчають документи, надані іноземцем, на відповідність встановленим вимогам та, за можливості, проводять співбесіду в режимі он-лайн. Дотримання вимог до рівня освіти і врахування балів її успішності підтверджує академічне право іноземця на продовження навчання.

Кандидати, що підтвердили своє академічне право на продовження навчання у ЗВО України, отримують відповідне запрошення або направлення. Дотримання цієї вимоги дає іноземному громадянину формальне право для в'їзду на територію України.

Запрошення видається закладом вищої освіти як згода на прийом іноземного громадянина на відповідні форму, рівень і програму навчання. Залежно від тривалості програми, запрошення оформлюється або відповідно до зразка, затвердженого наказом МОН України, або на бланку навчального закладу [5].

У випадку, коли прийом іноземця на навчання передбачається за кошти загального фонду державного бюджету України на підставі міжнародних договорів та державних програм, програм міжнародної академічної мобільності, договорів міжнародного співробітництва навчальних закладів, для реєстрації запрошення необхідним є подання відповідного направлення від МОН України або листа-пояснення від ЗВО.

Іноземці, які в'їхали для навчання, згідно з інформацією, зазначеною у запрошенні, вступають на підготовче відділення, перший курс освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр» або «магістр», відповідний курс освітньо-

кваліфікаційних рівнів для продовження навчання за програмою міжнародної академічної

мобільності, для здобуття післядипломної освіти третього рівня.

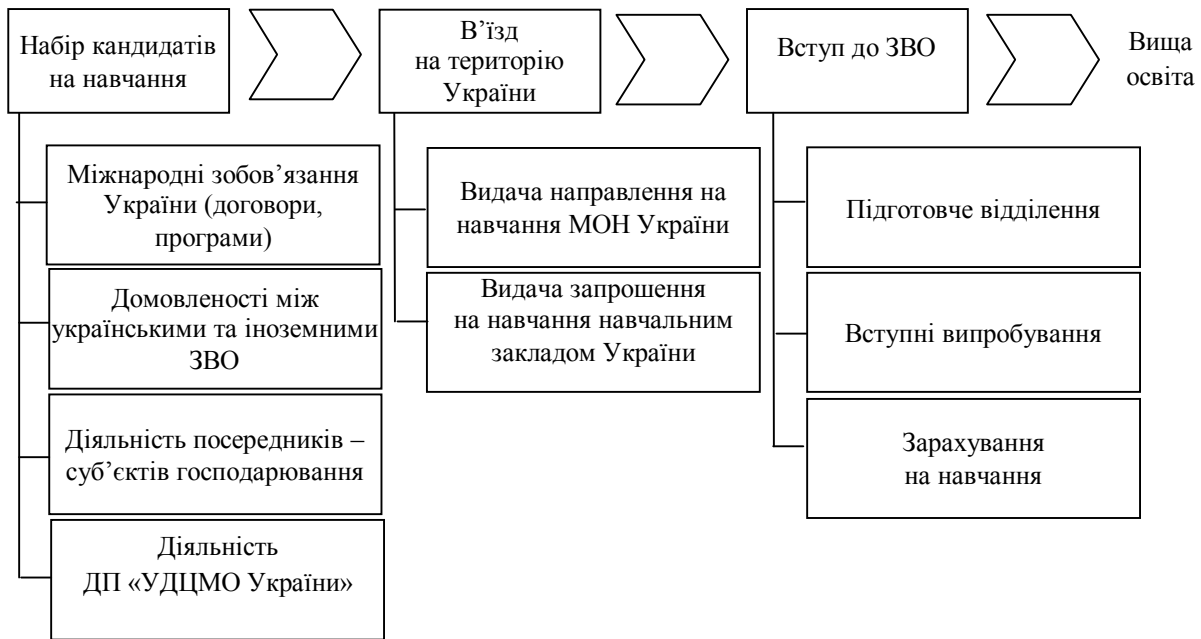

Рис. 1. Логіка процесу організації набору іноземців на навчання у заклади вищої освіти України

Джерело: власна розробка автора

Навчальні заклади України здійснюють набір іноземців за акредитованими освітніми програмами:

- двічі на рік, до і на початку академічних семестрів (до 01 листопада і до 01 березня відповідно): для здобуття ступенів молодшого бакалавра, бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста);
- упродовж року для навчання в аспірантурі, докторантурі;
- упродовж року для навчання за програмами підготовчого факультету, відділення (підрозділу), з вивчення державної мови та/або мови навчання, а також для здобуття післядипломної освіти, підвищення кваліфікації, стажування, у порядку переведення та поновлення;
- упродовж року для навчання за програмами академічної мобільності;
- упродовж року на навчання в клінічній ординатурі, лікарській резидентурі [4].

Якщо рівень володіння мовою, якою передбачено викладання на обраній програмі навчання, не відповідає встановленому, іноземний громадянин має пройти довузівську мовну підготовку на підготовчому відділенні ЗВО та, у випадку успішного складання випускного випробування, отримати сертифікат підтвердження В1 [4]. Навчання іноземців на підготовчих факультетах, відділеннях (підрозділах) в Україні здійснюється виключно за

денною формою згідно з навчальними програмами, розробленими ЗВО.

На етапі вступу до ЗВО висуваються вимоги до рівня знань іноземців-вступників, або конкурсні вимоги: успішність складання вступних випробувань з мови (у випадку, якщо вступник не навчався на підготовчому відділенні і не отримав за результатами навчання сертифікат щодо рівня володіння відповідною мовою) і фахової дисципліни. Успішність складання випробування з мови є підставою для допуску до екзамену з фахової дисципліни. Вступники, які успішно склали конкурсні випробування, рекомендуються до зарахування на навчання.

Вимоги навчального закладу щодо відповідності вступників із числа іноземців умовам прийому на відповідні рівні вищої освіти зазначаються у правилах прийому до вищого навчального закладу та оприлюднюються на офіційному веб-сайті навчального закладу [5].

Рекомендовані до зарахування вступники з числа іноземних осіб до моменту оформлення наказу про зарахування до ЗВО мають виконати протокольні вимоги, а саме: надати підготовлений (правильно оформлений) пакет обов'язкових документів та укласти договір про навчання за кошти фізичних (юридичних) осіб, якщо навчання не планується за кошти державного бюджету України.

Пакет обов'язкових документів, необхідних для зарахування іноземця на навчання містить:

- заяву про вступ;

- анкети;
- національний паспорт іноземця або інший документ, що посвідчує особу без громадянства з оформленою візою типу Д (04/12) для країн з візовим порядком в'їзду, яка видається консульськими установами України за кордоном на підставі запрошень на навчання;
- оригінальний бланк запрошення на навчання для оформлення візи;
- свідоцтво про народження;
- довідку Консульської установи України за кордоном про припинення громадянства України (в разі, якщо місце народження іноземного громадянина значиться в Україні);
- документ про отриману освіту (з додатком);
- медичний документ (сертифікат) про стан здоров'я, завірений офіційним органом охорони здоров'я країни, з якої прибув іноземець, виданий не раніше, ніж за два місяці до від'їзду іноземця на навчання в Україну (обов'язково з відомостями про результати флюорографічного обстеження та аналіз на ВІЛ);
- 12 фотокарток розміром 3x4 см;
- згода на збір та обробку персональних даних;
- договір страхування відповідальності за відшкодування витрат, пов'язаних з виконанням рішення про адміністративне видворення за межі України (депортацію);
- для освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» обов'язковими документами є і атестат про середню освіту, і диплом рівня «бакалавр» [3].

Під правильністю оформлення обов'язкових документів, що подаються іноземцем до ЗВО України, слід розуміти таке: наявність копій оригіналу та українського перекладу з нотаріальним засвідченням перекладу в Україні; проходження процедури засвідчення та легалізації в установленому порядку, проставлення апостилю; проходження процедури визнання і встановлення еквівалентності документа про здобутий за кордоном ступінь (рівень) освіти.

Після оформлення наказу про зарахування на навчання іноземний студент має оформити дозвіл на тимчасове проживання (посвідку), студентський квиток.

З'ясування логіки процесу організації набору іноземців дозволяє продовжувати дослідження ЗЕД національних закладів вищої освіти з точки зору функцій обліку в системі державного контролю (рис. 2). Державна система контролю процесу набору іноземних студентів, на нашу думку, може бути представлена трьома рівнями обліку та управлінських рішень.

Державний рівень згаданої системи складають урядові структури: Кабінет Міністрів України (КМУ), Міністерство закордонних справ України, Державна прикордонна служба України, Державна міграційна служба України, Міністерство внутрішніх справ України, Служба

безпеки України, Міністерство охорони здоров'я України, Міністерство освіти і науки України (МОН України) [7-14].

Урядові структури, що представляють державний рівень управління, покликані розробляти, реалізовувати та контролювати дотримання формальних вимог організації набору іноземців на навчання. Ці вимоги є жорсткими, обов'язковими до виконання й визначають: підставу для в'їзду на територію України, законність перетину державного кордону, легальність перебування в Україні та умови, порядок можливої депортації у випадку порушень формальних вимог, засвідчують легітимність (автентичність) документів іноземного громадянина.

Облік іноземців, що в'їжджають в Україну, ведеться відповідно до квот імміграції, встановлених КМУ, та квоти щодо обсягу місць державного замовлення для прийому вступників з числа:

- іноземців та осіб без громадянства, які прибувають на навчання відповідно до міжнародних договорів, законодавства України та угод між ЗВО про міжнародну академічну мобільність; осіб, яким надано статус закордонного українця;
- іноземців та осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні; осіб, яким надано статус біженця в Україні; осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту [3; 7; 8].

Вказані категорії осіб вивчають українську мову та інші предмети на підготовчому відділенні за рахунок та в межах коштів державного бюджету, які щороку передбачаються на підготовку кадрів. Місця державного замовлення виділяються в Україні щороку.

Розмір квоти державного замовлення для прийому зазначених категорій громадян на 2018 р. становить 1150 осіб. Іноземці, яких приймають на навчання за кошти загального фонду державного бюджету України, забезпечуються стипендією та місцем у гуртожитку у порядку та розмірі, встановленому для громадян України [6].

Формальні рішення, прийняті на державному рівні, спускаються і деталізуються на рівні МОН України, або міністерському рівні. МОН України визначає загальний порядок набору та умови прийому іноземних громадян до національних ЗВО, збирає, обробляє та обліковує інформацію щодо перебігу процесу організації набору іноземних студентів, формує масив ідентифікуючої інформації студента.

Функції збору, обробки та обліку інформації щодо перебігу процесу організації набору іноземних студентів виконує уповноважене на це Державне підприємство «Український державний центр міжнародної освіти України» [4]. ДП «УДЦМО України» веде реєстр посередників, що набирають кандидатів на навчання з числа

іноземних громадян, замовляє та реєструє видані запрошення, здійснює облік осіб, які прибули в Україну на навчання. Реалізація вказаних функцій ДП «УДЦМО України» як серединної ланки державної системи управління передбачає тісну співпрацю як з вищим – урядовим, – так і з нижчим рівнями системи, критичність чого

підтверджується чітко визначеними алгоритмом, формою та строками подачі відповідної інформації. Зокрема, ЗВО, у випадку укладання договору з посередником щодо набору кандидатів, протягом 5 робочих днів з дати набрання чинності цим договором, має повідомити ДП «УДЦМО України».

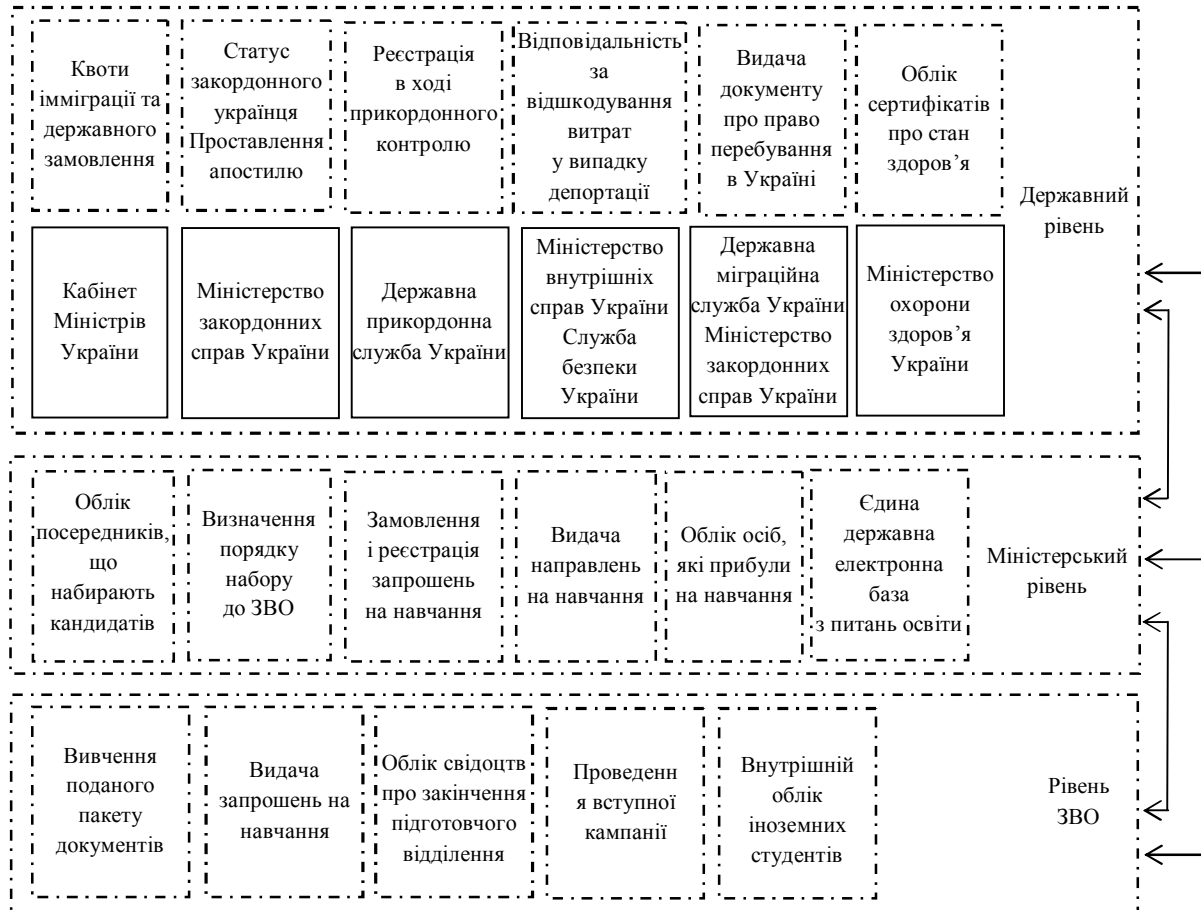

Рис. 2. Державна система контролю процесу набору іноземних студентів в Україні

Джерело: власна розробка автора

Навчальний заклад інформує уповноважене державне підприємство про іноземців, які прибули для здобуття відповідного ступеня вищої, післядипломної освіти (підвищення кваліфікації, стажування), навчання в аспірантурі, докторантурі, клінічній ординатурі, лікарській резидентурі, на підготовчому факультеті, відділенні (у підрозділі), за програмами академічної мобільності та/або з вивчення державної мови та/або мови навчання, шляхом внесення відповідних відомостей до електронного журналу протягом 15 днів після відповідних подій [4]. Періоди навчання іноземних студентів визначаються окремим наказом навчального закладу відповідно до тривалості освітніх (наукових) програм та включають в себе також строк, необхідний для вступу на наступний рівень освіти та (або) здійснення офіційного засвідчення отриманих після завершення навчання документів.

Формування ідентифікуючого масиву даних іноземного студента реалізується за допомогою Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО), в якій фіксуються дані щодо подання заяв абітурієнтом на участь у конкурсному відборі, результати проведення вступних іспитів, надання рекомендацій до зарахування і зарахування.

Реєстр документів про вищу освіту, що є структурною частиною ЄДЕБО, містить відомості про:

- документи державного зразка, видані закладами вищої освіти (науковими установами) України, крім інформації про випускників вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти;
- власні документи про вищу освіту, видані закладами вищої освіти України;

- документи, видані іноземними закладами вищої освіти, визнані центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;
- документи, видані іноземними закладами вищої освіти, визнані закладом вищої освіти України [2].

Навчальні заклади, які надають освітні послуги іноземцям, забезпечують своєчасне подання документів до територіальних органів чи підрозділів Державної міграційної служби України для оформлення зарахованим на навчання іноземцям в установленому законодавством порядку посвідок на тимчасове проживання на період навчання, а також здійснюють внутрішній облік іноземних студентів. Якщо іноземного студента було відраховано, або він без поважних причин припинив навчання, зник з місця проживання, ЗВО в обов'язковому порядку інформує урядові органи за місцем проживання іноземця протягом 10 днів [4].

Висновки

Дослідження зовнішньоекономічної діяльності ЗВО України з точки зору логіки та управління процесом організації набору іноземних студентів, дозволяє сформулювати такі висновки:

- диверсифікація каналів набору кандидатів на навчання, законодавче закріплення квот державного замовлення для прийому вступників з числа іноземних громадян, автономія національних ЗВО щодо укладання договорів з іноземними ЗВО, розвиток інституту довузівської підготовки, з одного боку, виявляють організовану діяльність урядових структур України щодо залучення іноземних студентів, проте, з іншого боку, не демонструють бренду української освіти. Така стратегія «організаційних зусиль», що нині реалізується Україною на міжнародному ринку освітніх послуг, є прийнятною, на нашу думку, лише за умови планомірного переходу до стратегії «впізнаного бренду», як логічний напрям підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності ЗВО;
- сукупність вимог до іноземних громадян, як кандидатів на навчання у національних ЗВО (до рівня освіти, формальні, до рівня знань і протокольні), націлена на забезпечення кількісних, валових показників залучення іноземних студентів, оскільки пріоритетом визнається рівень володіння мовою, якою планується викладання на обраній освітній програмі, а не предметні, фахові здобутки. Проте нарізним каменем ефективної зовнішньоекономічної діяльності вищих навчальних закладів в конкурентних умовах міжнародного ринку освітніх послуг визнано процес селекції, відбору найкращих кандидатів серед їх валової кількості. Вимоги до якості підготовки іноземних громадян на етапі набору кандидатів на навчання у національні ЗВО можна вважати об'єктивною необхідністю з

- точки зору перспективної стратегії «впізнаного бренду»;
- підвищення активності національних урядових структур і закладів вищої освіти в інформаційно-віртуальному просторі Інтернет можна вважати позитивним чинником з точки зору сучасних вимог міжнародного ринку освітніх послуг. Створення і супровід профільних інформаційних систем та систем з відкритим доступом, поширення мереж зв'язку всередині державної системи управління, ведення електронних реєстрів і книг обліку, оприлюднення актуальної інформації на Інтернет-ресурсах, практика прийому документів від іноземних громадян в електронному вигляді і проведення співбесід он-лайн сприяють гнучкості, оперативності діяльності національних суб'єктів освітніх послуг. Надбання досвіду роботи в інформаційно-віртуальному середовищі відкриває можливості більш повного використання переваг мережевізації світового простору вищої освіти.

З огляду на отримані результати дослідження ЗЕД національних закладів вищої освіти, науковий інтерес, у подальшому, становить вивчення динаміки і напрямів розвитку їх міжнародного співробітництва з іноземними суб'єктами.

Використання сучасних методів операційного менеджменту як механізму досягнення цілей фінансового менеджменту поточних активів створює умови забезпечення рентабельності виробництва. Обґрунтовано, що будь-які дії щодо прискорення оборотності поточних активів будуть підвищувати рентабельність виробництва, якщо ринок буде приймати прискорення оборотності і зростання обсягів продажів по заданій номенклатурі товарної продукції. Тому операційний менеджмент поточних активів буде ефективним у співпраці з системою управління маркетингом і збутом. Для оптимізації ефективності формування та використання оборотних коштів, будь-які поточні активи, які припиняють процес відтворення більш, ніж на один день, запропоновано відносити до таких, що тимчасово вибули з обігу, які зменшують можливості отримання додаткового прибутку, підвищують ризик банкрутства підприємства. В системі управління поточними активами доцільно враховувати крім явних витрат, також неявні витрати втрачених можливостей по виробництву продукції в зв'язку з уповільненням оборотності поточних активів. В даний час виникають нові можливості використання цифрових технологій та віртуального простору для вдосконалення системи управління поточними активами, що дозволить підвищити ефективність їх використання. Тому необхідно продовжити дослідження в питаннях впровадження інноваційних методів управління поточними активами на виробництві.

Abstract

The ideology of European higher education area which is based on the conceptions of the university self-management, lifelong education, international academic mobility, interdisciplinarity, knowledge expansion all over the continent draws attention of the scientific research to the priorities of the International economic activity of universities in Ukraine.

The results of the author's research as to insignificant quantity and original identity of the foreign students' admission flow into the national universities require specifying the control features of the foreign students' admission process for studying in Ukraine.

The diversification of the admission channels of the candidates for studying, legislative recognition of the state quotas for foreign students' admission, autonomy of the Ukrainian universities for contract making with foreign universities, the development of pre-university training institute from one hand makes possible to define the organized activity of the state structures of Ukraine regarding foreign students' admission, but from the other hand, doesn't demonstrate the educational brand of Ukraine.

The set of requirements for foreign citizens as the candidates for studying at the universities of Ukraine is aimed at provision of quantitative and gross data of foreign students' admission as far as the level of the language proficiency is defined to be a priority. The chosen educational program is planned to be taught using this language. But the cornerstone of the effective international economic activity of the universities in the competitive conditions of the international market of educational services is considered to be a process of selection and choice of the best candidates from their total number.

Increase in activity of the Ukrainian government agencies and universities in the Internet can be regarded as a positive factor from viewpoint of the modern requirements of the international market of educational services. Creation and forwarding of the profile information systems and open-access systems, networking expansion in the national management system, keeping of electronic registers and records, current information presentation in the Internet resources, practice of the electronic documents acceptance from foreign citizens and on-line intake meeting provision facilitate the flexibility and efficiency of the educational services entities' activity in Ukraine.

Список літератури:

1. Нямешук А. В. Интернационализация деятельности исследовательских университетов Украины: мобильность иностранных студентов / А. В. Нямешук // *EconomicAnnals* – XXI. – 2014. – № 11-12. – С. 37-40.
2. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. (редакція від 01.01.2019 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
3. Правила прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2018 році (зі змінами від 25 червня 2018 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://vstup.univ.kiev.ua/pages/61>.
4. Наказ Міністерства освіти і науки України «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства» № 1541 від 01.11.2013 р. (редакція від 06.10.2017 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z2004-13/para21#n21>.
5. Порядок видачі іноземцям та особам без громадянства запрошень на навчання (стажування) в Україні та їх реєстрації (редакція від 06.10.2017 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/rada/show/z2005-13/para4#n89>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання здобуття вищої освіти деякими категоріями осіб» № 729 від 12.09.2018 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/729-2018-%D0%BF>.
7. Закон України «Про імміграцію» № 2491-III від 07.06.2001 р. (редакція від 25.06.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14>.
8. Закон України «Про закордонних українців» № 1582-IV від 04.03.2004 р. (редакція від 06.06.2012 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1582-15>.
9. Закон України «Про Державну прикордонну службу» № 661-IV від 03.04.2003 р. (редакція від 25.11.2018 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15>.
10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну міграційну службу України» № 360 від 20.08.2014 р. (редакція від 16.08.2017 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2014-%D0%BF#n8>.
11. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство закордонних справ України» № 281 від 30.03.2016 р. (редакція від 31.08.2017 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2016-%D0%BF>.
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України» № 878 від 28.10.2015 р. (редакція від 02.09.2017 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF>.

13. Закон України «Про Службу безпеки України» № 2229-XII від 25.03.1992 р. (редакція від 02.08.2018 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.
14. Наказ Міністерства внутрішніх справ України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Служби безпеки України «Про затвердження Інструкції про примусове повернення і примусове видворення з України іноземців та осіб без громадянства» № 353/271/150 від 23.04.2012 р. (редакція від 01.06.2018 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-12>.

References:

1. Nyameshchuk, A.V. (2014). Internationalization of the research universities activity in Ukraine: mobility of foreign students. *Economic Annals XXI*, 11-12, 3740 [in Ukrainian].
2. Law of Ukraine "About Higher Education" № 1556-VII (2014, July 1). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].
3. Shevchenko National University (2018). Admission Regulations to Shevchenko National University of Kyiv in 2018 (with amendments dated June 25, 2018). Retrieved from: <http://vstup.univ.kiev.ua/pages/61> [in Ukrainian].
4. Order of Ministry of Education and Science of Ukraine "Some Aspects of Admission and Studying (Training) of Foreigners and Stateless Persons" № 1541 (2013, November 1). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/z2004-13/paran21#n21> [in Ukrainian].
5. Invitation letters proceeding to foreigners and stateless persons for studying (training) in Ukraine with their registration № 1541 (2013, November 1). Retrieved from: <http://zakon0.rada.gov.ua/rada/show/z2005-13/paran4#n89> [in Ukrainian].
6. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "Higher Education Acquisition by Certain Categories of Persons" № 729 (2018, September 12). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/729-2018-%D0%BF> [in Ukrainian].
7. Law of Ukraine "About Immigration" № 2491-III (2001, June 7). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14> [in Ukrainian].
8. Law of Ukraine "About Foreign Ukrainians" № 1582-IV (2004, March 4). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/1582-15> [in Ukrainian].
9. Law of Ukraine "About State Frontier Service" № 661-IV (2003, April, 3). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15> [in Ukrainian].
10. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "About confirmation of Regulations of Department of Immigration and Citizenship of Ukraine" № 360 (2014, August 20). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/360-2014-%D0%BF#n8> [in Ukrainian].
11. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "About Confirmation of Regulations of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine" № 281 (2016, March 30). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/281-2016-%D0%BF> [in Ukrainian].
12. Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine "About Confirmation of Regulations of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine" № 878 (2015, October 28). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/878-2015-%D0%BF> [in Ukrainian].
13. Law of Ukraine "About Security Service of Ukraine" № 2229-XII (1992, March 25). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12> [in Ukrainian].
14. Order of Ministry of Internal Affairs of Ukraine, Administration of State Frontier Service of Ukraine, Security Service of Ukraine "On Approval of Instructions about Foreigners and Other Stateless Persons Refoulement from Ukraine" № 353/271/150 (2012, April 23). Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0806-12> [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Нямецук Г. В. Зовнішньоекономічна діяльність закладів вищої освіти України: логіка та контроль процесу організації набору іноземних студентів / Г. В. Нямецук // *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. – 2018. – № 6 (40). – С. 75-82. – Режим доступу до журн.: <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No6/75.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.2598187.

Reference a Journal Article:

Nyameshchuk A. V. International economic activity of higher institutions of Ukraine: logic and control of foreign students' admission process / A. V. Nyameshchuk // *Economics: time realities. Scientific journal*. – 2018. – № 6 (40). – P. 75-82. – Retrieved from <https://economics.opu.ua/files/archive/2018/No6/75.pdf>. DOI: 10.5281/zenodo.2598187.

